

הלכות תרומות פרק טו

א. חֲבִית סְתוּמָה, מְדַמְעֶת בְּכָל שְׁהוּא. פִּיֶּצֶד: חֲבִית סְתוּמָה שֶׁלִּתְרוּמָה שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּכֶמֶה אֲלָפִים חֲבִיּוֹת סְתוּמוֹת, נִדְמָע הַכֹּל; נִפְתְּחוּ הַחֲבִיּוֹת, תַּעֲלֶה בְּאֶחָד וּמֵאָה.

ב. נִתְעַרְבָה חֲבִית סְתוּמָה בְּמֵאָה חֲבִיּוֹת, וְנִפְלָה אֶחָת מֵהֶן לִים הַגָּדוֹל הִתְרוּ כֶּלֶן, וְאוֹמְרִין שֶׁלִּתְרוּמָה הִיא שֶׁנִּפְלָה. מֵה שְׁאִין כֵּן בְּתֵאֵנָה שֶׁנִּפְלָה לְמֵאָה, וְנִפְלָה אֶחָת מֵהֶן לִים הַגָּדוֹל אֵלֹא צָרִיךְ לְהַפְרִישׁ אֶחָת: לְפִי שֶׁהַחֲבִית, נִפְּלְתָה נִפְרָת; וּתֵאֵנָה וְכִיּוֹצֵא בָּהּ, אֵין נִפְּלְתָה נִפְרָת.

ג. חֲבִית סְתוּמָה שֶׁנִּתְעַרְבָה בְּמֵאָה חֲבִיּוֹת, וְנִפְתְּחָה אֶחָת מֵהֶן נוֹטֵל מִמֶּנָּה אֶחָד מִמֵּאָה, וְשׁוֹתֶה אוֹתָהּ הַחֲבִית. אָבֵל שְׁאֵר הַחֲבִיּוֹת אֲסוּרוֹת, עַד שִׁיתַּפְתְּחוּ; וְכָל אֶחָת וְאֶחָת שֶׁתַּפְתַּח מֵהֶן, נוֹטֵל מִמֶּנָּה כְּדֵי דְמוּעָה וְשׁוֹתֶה הַשְּׁאֵר.

ד. נִתְעַרְבָה חֲבִית בְּמֵאָה וְחֲמִשִּׁים חֲבִיּוֹת, וְנִתְפַּתְּחוּ מֵהֶם חֲבִיּוֹת נוֹטֵל מֵהֶם כְּדֵי דְמוּעָן, חֲבִית אֶחָת; וְשׁוֹתֶה הַמֵּאָה. וְשְׁאֵר הַחֲמִשִּׁים אֲסוּרוֹת, וְאֵין מַחֲזִיקִין לְאוֹתָהּ חֲבִית שֶׁלִּתְרוּמָה שֶׁהִיא בָּרַב אִפְלוּ הָיוּ כֶּמֶה אֲלָפִים חֲבִיּוֹת, כֶּלֶן מְדַמְעֶה. וְכָל מֵה שִׁיפְתַּח נוֹטֵל מִמֶּנּוּ אֶחָד מִמֵּאָה, וְשׁוֹתֶה הַשְּׁיָרִים; וְהַשְּׁאֵר מְדַמְעֶה.

ה. כָּכֵר בְּאֶרְנוֹ בְּהִלְכוֹת אֲסוּרֵי מֵאֲכָלוֹת, שֶׁהִמְחִמְזֵן וְהִמְתַּבֵּל אוֹסֵר בְּכָל שְׁהוּא; לְפִיכֶךְ אִם רֶסֶק תַּפּוּחַ שֶׁלִּתְרוּמָה, וְנִתְּנוּ לְתוֹךְ הָעֵיסָה וְהַחֲמִיצָה כָּל הָעֵיסָה מְדַמְעֶת, וְאֲסוּרָה לְזָרִים. בִּיֶּצֶה שֶׁנִּתְבָּלָה בְּתַבְלִין שֶׁלִּתְרוּמָה אִפְלוּ חֵלְמוֹן שֶׁלֹּה אֲסוּר, מִפְּנֵי שְׁהוּא בּוֹלֵעַ. שְׁאוּר שֶׁלִּתְרוּמָה שֶׁנִּפְּלָה לְתוֹךְ הָעֵיסָה, וְהִגְבִּיהוּ, וְאַחֵר כֶּךָ נִתְחַמְצָה הָרִי זֶה מִתֵּרֵת.

ו. כָּכֵר בְּאֶרְנוֹ שֶׁאִם נִתְעַרְבָה תְּרוּמָה מִיֵּן בְּשִׁאיֵנוּ מִינוּ, בְּנוֹתֵן טַעַם; לְפִיכֶךְ בָּצֵל מִחֲתָךְ שֶׁנִּתְבָּשֵׁל עִם הַתְּבָשִׁיל אִם הָיָה הַבָּצֵל תְּרוּמָה, וְהַתְּבָשִׁיל חֲלִין, וְיֵשׁ בּוֹ טַעַם הַבָּצֵל הָרִי הַתְּבָשִׁיל אֲסוּר לְזָרִים; וְאִם הָיָה הַתְּבָשִׁיל תְּרוּמָה, וְהַבָּצֵל חֲלִין, וְנִמְצָא טַעַם הַתְּבָשִׁיל בְּבָצֵל הָרִי הַבָּצֵל אֲסוּר לְזָרִים.

ז. עֲדָשִׁים שֶׁנִּתְבָּשְׁלוּ, וְאַחֵר כֶּךָ הַשְּׁלִיף לְתוֹכָן בָּצֵל יָבֵשׁ אִם הָיָה שָׁלֵם, הָרִי זֶה מִתֵּר; וְאִם הָיָה מִחֲתָךְ, בְּנוֹתֵן טַעַם. וְאִם בָּשֵׁל הַבָּצֵל עִם הָעֲדָשִׁים, בֵּין שָׁלֵם בֵּין מִחֲתָךְ בְּנוֹתֵן טַעַם. וְשְׁאֵר כָּל הַתְּבָשִׁיל בֵּין שֶׁהַשְּׁלִיף הַבָּצֵל אַחֵר שֶׁנִּתְבָּשֵׁל בֵּין שֶׁבָשְׁלוּ עִם הַתְּבָשִׁיל, בֵּין שָׁלֵם בֵּין מִחֲתָךְ מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ בְּנוֹתֵן טַעַם.

ח. וּמִפְּנֵי מֵה בָּצֵל אֶחָד שָׁלֵם לְתוֹךְ עֲדָשִׁים שֶׁנִּתְבָּשְׁלוּ, אֵין מְשַׁעֲרִין אוֹתוֹ: מִפְּנֵי שִׁאיֵנוּ שׁוֹאֵב מֵהֶן שֶׁהָרִי הוּא שָׁלֵם, וְלֹא פוֹלֵט לְתוֹכָן שֶׁכָּכֵר נִתְבָּשְׁלוּ. וְאִם הָיוּ בָּצֵלִים רַבִּים, הָרִי הֵן כְּמִחֲתָךְ; וְכֵן אִם נָטְלָה פּוֹטְמָתוֹ אוֹ קִלְפָתוֹ הַחִיצוֹנָה, אוֹ שֶׁהָיָה לַח הָרִי הוּא כְּמִחֲתָךְ. וְהַקְּפִלוֹט בֵּין לַח בֵּין יָבֵשׁ, בֵּין שָׁלֵם בֵּין מִחֲתָךְ בְּנוֹתֵן טַעַם.

ט. הַכּוֹבֵשׁ יָרֵק שְׁלַחֲלִין, עִם יָרֵק שֶׁלִּתְרוּמָה הָרִי זֶה מִתֵּר לְזָרִים, חוּץ מִמִּינֵי בָּצֵלִים וְחֲצִיר וְשׁוּמִים: שְׁאִם כָּבֵשׁ יָרֵק שְׁלַחֲלִין עִם בָּצֵלִים שֶׁלִּתְרוּמָה, אוֹ בָּצֵלִים חֲלִין עִם בָּצֵלִים שֶׁלִּתְרוּמָה הָרִי אֵלּוֹ אֲסוּרִין. כָּבֵשׁ יָרֵק שֶׁלִּתְרוּמָה, עִם בָּצֵל שְׁלַחֲלִין הָרִי הַבָּצֵל מִתֵּר לְזָרִים.

י. זִיתֵי חֲלִין שֶׁכָּבֵשָׁן עִם זִיתֵי תְּרוּמָה אִם הָיוּ אֵלּוֹ וְאֵלּוֹ פְּצוּעִין,

או שהיו שלחלין פצועין ושלתרומה שלמין, או שכבשן במי תרומה הרי אלו אסורין; אבל אם היו שניהן שלמין, או שהיו זיתי תרומה פצועין וזיתי החלין שלמין הרי אלו מתרין: לפי שהפצועין שואבות מן השלמין.

יא. מי כבשים ומי שלקות שלתרומה, הרי הן אסורין לזרים. השבת עד שלא נתנה טעם בקדרה, יש בה משום תרומה; ומשנתנה טעם בקדרה, אין בה משום תרומה.

יב. הרודה פת חמה, ונתנה על פי חבית שליין תרומה אם היתה הפת חטים, הרי זו מתרת; ופת שלשעורים אסורה, מפני שהשעורים שואבות.

יג. תנור שהסיקו בכמון שלתרומה, ואפה בו את הפת הפת מתרת: שאין בה טעם הכמון, אלא ריחו; והריח אינו אוסר.

יד. שעורין שלתרומה שנפלו לבור שלמים אף על פי שהבאישו מימיו הרי הן מתרין, שאין נותן טעם שפגם אוסר. תלתן שלתרומה, הוא ועצו שנפל לתוך בור שליין אם יש בזרע התלתן כדי לתן לבדו טעם ביין, הרי היין אסור לזרים.

טו. שני כוסות שליין, אחד תרומה ואחד חלין מזג כל אחד מהן במים, ואחר כך ערבן רואין את יין החלין כאלו אינו, וכאלו יין התרומה נתערב במים, שהרי אינו מינו: אם ראוי אותו המים לבטל טעם יין התרומה, הרי הכל מתר לזרים; ואם לאו אסור, שכבר בארנו שאין המים מעלה את היין.

טז. יין שלתרומה שנפל על גבי פרות ידיחם, והם מתרות; וכן שמן שלתרומה שנפל על גבי פרות ידיחם, והם מתרות. נפל השמן על גבי יין יקפה אותו, והיין מתר לזרים. נפל על גבי הציר, יקפה אותו; ויטל קלפה מעל הציר, כדי שיסיר כל הציר שבו טעם השמן.

יז. קדרה שבשל בה תרומה, לא יבשל בה חלין; ואם בשל, בנותן טעם: ואם שטף הקדרה במים או ביין, הרי זה מתר לבשל בה. בשל במקצת הכלי אין צריך לשטף את כלו, אלא שוטף מקום הבשול בלבד.

יח. תרומה גדולה, ותרומת מעשר, והחלה, והבכורים כלן נקראו תרומה: בתרומת מעשר הוא אומר "והרמתם ממנו תרומת ה'" (במדבר יח, כו), ואומר "כתרומת גרן" (במדבר טו, כ); ובחלה נאמר "חלה, תרימו תרומה" (שם), ונאמר "לא-תוכל לאכל בשעריך, מעשר דגנה . . . ותרומת ידך" (דברים יב, יז). ואין לך דבר שטעון הבאת מקום שלא פרטו בפסוק זה, חוץ מן הבכורים; ובהן נאמר "ותרומת ידך", הא למדת שהן קרואין תרומה.

יט. לפיכך דין ארבעתן לענין אכילה ודמוע, אחד הוא כלן עולין באחד ומאה, ומצטרפין זה עם זה; ואם נטמאו, ישרפו. ודין תרומת מעשר שלדמאי בכל אלו הדרכים בתרומת מעשר שלודאי, אלא שאין לוקין על אכילתה.

כ. כל האוכל תרומה, מברך ברכת אותו מאכל; ואחר כך מברך, אשר קדשנו בקדשתו שלאהרון, וצונו לאכל תרומה. וכך קבלנו וראינום מברכים, אפלו בחלת חוצה לארץ שגם

אָכִילַת קָדְשֵׁי הַגָּבוֹל פַּעֲבוּדָה, שֶׁנֶּאֱמָר "עֲבַדְתָּ מִתְּנָה, אֲתָן אֶת־
כְּהֲנָתְכֶם" (במדבר יח,ז).